Modernizarea locuințelor orăşenilor şi târgoveților din Țara Moldovei în a II-a jumătate a secolului al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea

Tatiana DIACON

Odată cu instaurarea domniilor fanariote în cele două Principate Române se observă o accentuare a influenţei orientale în ceea ce priveşte habitatul şi modul de trai. Însă, în cea de a doua jumătate a secolului al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea, în societatea românească pătrunde treptat, atât pe căi directe, cât şi indirecte, stilul de viaţă şi „moda" euro-peană. Pătrunderea mentalităţii europene în spaţiul românesc a marcat modernizareaşi progresul acestuia.

Realităţile cu privire la habitatul orăşenilor/târgoveţilor din Moldova secolelor XVIII-XIX sunt refl ectate în special în scrierile contemporanilor acelor vremi, în mod special cele ale călătorilor străini, care au descris nu doar curţile domneşti şi casele boiereşti, dar şi locuinţele orăşenilor şi ţăranilor.

Conform relatării călătorilor străini, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea în părţile periferice ale oraşelor şi târgurilor încă predomină case mici şi joase, multe în formă de bordeie, acoperite cu paie şi scoarţă de copac, acestea fiind întâlnite chiar şi la Iaşi. Totuşi, spre centrul acestora se observă schimbări arhitectonice esenţiale în comparaţie cu secolul precedent. Casele orăşenilor moldoveni se adaptează treptat la cerinţele vieţii urbane – apar case cu două nivele, prevăzute cu cerdac şi cu prispă,

la care apar şi unele elemente orientale (arcadele cu stâlpi care sprijină acoperişul). Astfel de case au rezistat intemperiilor şi s-au păstrat până în secolul al XX – casele Sturdza şi Balş din Iaşi. În privinţa spaţiului de locuit – aceste case obişnuiau să fie alcătuite dintr-o sală centrală – tindă, pe lăturile căreia figurau două sau patru camere şi dependenţe.